

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ З ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПРОГНОЗІВ РЕГІОНАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ

Інформаційно-аналітична система супроводу бюджетного процесу (ІАСБП) може функціонувати в режимі аналізу впливу регуляторів, режимі прогнозування і комбінованому режимі. При прогнозуванні регіональних моделей інтегрованої системи велике значення мають прогнози зовнішніх по відношенню до системи чинників, які мають істотний вплив на роботу системно-динамічної моделі. Такими зовнішніми чинниками є як регулятори, які можуть варіюватися при роботі системи, так і чинники, не винесені в якості регуляторів, проте впливають на роботу системи. Очевидно, що якщо прогноз зовнішніх чинників було задано системі невірно, це негативно відбивається на якості прогнозів, які здійснюється сама система. Тому при оцінці якості прогнозів, які надає ІАСБП необхідно заздалегідь враховувати, наскільки якісними і правдоподібними є прогнози зовнішніх чинників.

Таблиця 1 – Надійність прогнозів зовнішніх чинників

Зовнішній чинник	Надійність прогнозу		
	1 рік	2 рік	3 рік
Прогноз темпів росту ВВП України	**	*	*
Прогноз темпів росту ВВП країн-споживачів української продукції	**	*	*
Розмір мінімальної заробітної плати	***	**	**
Ціна 1т товарної вугільної продукції	***	**	**
Ціна природного газу на кордоні України	***	*	*
Цільова надбавка до ціни на природний газ	***	***	**
Середня ціна 1 т низькооктанового бензину та дизпалива	***	**	*
Ціна 1 Квт/год електроенергії	***	**	*
Ставка податку на прибуток підприємств	***	***	**
Ставка ПДВ	***	***	**
Ставка податку з доходів фізичних осіб	***	***	**
Середня ставка земельного податку	***	***	**
Середня ставка акцизу на лікєро-горілчані вироби	***	***	**
Середня ставка акцизу на виноробну продукцію	***	***	**
Середня ставка акцизу на пиво	***	***	**
Середня ставка акцизу на тютюн	***	***	**
Курс долара США	**	**	*

Таблиця 2 – Вплив помилок в прогнозах зовнішніх чинників на помилки в прогнозах ІАСБП

Зовнішній чинник	Показники реального та фінансового секторів, які прогноуються системою						
	Реалізація продукції	Собівартість	Основний капітал	Обіговий капітал	Витрати на оплату праці	Депозити	Кредити
Прогноз темпів росту ВВП України	***	*	**	**	***	***	***
Прогноз темпів росту ВВП країн-споживачів української продукції	**	*	**	**	**	**	**
Розмір мінімальної заробітної плати	*	***	*	*	***	**	**
Ціни енергоносіїв	*	***	*	*	*	*	*
Ставка податку на прибуток підприємств	*	*	**	**	*	*	*
Ставка ПДВ	*	*	*	*	*	*	*
Ставка податку з доходів фізичних осіб	**	*	*	*	**	*	*
Середня ставка земельного податку	*	*	*	*	*	*	*
Акцизні податки на алкоголь та тютюн	**	*	*	*	*	*	*
Курс долара США	**	**	*	*	*	*	*

Зовнішні чинники можна розділити на три основні групи залежно від якості їх прогнозів:

- точно прогнозовані зовнішні чинники;
- зовнішні чинники, в прогнозах яких можливі відхилення;
- зовнішні чинники з великою вірогідністю помилки в прогнозах.

Для кожного періоду прогнозування вірогідність помилки може мінятися, так, якщо ціна на газ в Україні на перший прогнозний рік є досить точно відомою, то на третій рік прогнозування вона може істотно змінитися, залежно від політичних чинників і стосунків з Росією.

Оцінки надійності прогнозів зовнішніх чинників приведені в таблиці. 1, де міра надійності прогнозу позначена від *** – прогноз точний до * – вірогідність помилки прогнозу велика.

Надійність прогнозів зовнішніх чинників впливає на прогнози показників економіки згідно таблиці. 2.

У табл. 2 одній зірочці відповідає слабкий вплив помилки прогнозу зовнішнього чинника на помилку прогнозу показника, трьом зірочкам – істотний вплив.

Завдяки запропонованим положенням при може бути отримана оцінка надійності прогнозів Інформаційно-аналітичної системи супроводу бюджетного процесу.

Прокопенко, Р.В. Науково-методичні положення з оцінки якості прогнозів регіональних моделей [Текст] / Р.В. Прокопенко // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : збірник тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції, 26-28 вересня 2013 р. / Відп. за вип. Ю.М. Гладенко. - Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2013. - С. 240-241.